

PEMILIHAN LIRIK LAGU KANAK-KANAK DALAM PENDIDIKAN PRASEKOLAH

**Nancy Loo Kason, Datu Raiman Datu Kauman dan
Dayang Mayang Awang Abas**
Jabatan Pengajian Ilmu Pendidikan

ABSTRAK

Kajian ini bertujuan melihat pandangan dan pendapat responden mengenai pemilihan lirik lagu kanak-kanak yang biasa digunakan dalam pengajaran dan pembelajaran prasekolah. Beberapa persoalan kajian dikemukakan bagi mengkaji apakah pandangan responden mengenai pemilihan lirik lagu dalam pendidikan prasekolah. Sampel kajian adalah seramai 44 orang. 25 orang terdiri daripada guru prasekolah yang terlatih dan 19 orang lagi responden terdiri daripada guru pelatih opsyen prasekolah yang telah mendapat pendedahan mengenai beberapa kaedah dan pendekatan pengajaran pembelajaran bilik darjah prasekolah. Instrumen kajian yang digunakan mengandungi 18 item soalan yang menggunakan maklum balas skala Likert 5 mata. Data dianalisis menggunakan perisian SPSS 17.0 untuk mendapatkan nilai frekuensi dan peratusan. Hasil kajian menunjukkan bahawa responden meneliti kandungan dan tema lirik lagu sebelum mengajar. Responden juga bersetuju bahawa lirik lagu perlu mengandungi unsur-unsur pengajaran. Dapatan juga menunjukkan responden bersetuju bahawa menyanyikan lirik lagu sesuai sebagai rangsangan dalam aktiviti pengajaran dan pembelajaran. Dapatan juga menunjukkan bahawa responden akan berusaha mengubah suai lirik lagu kanak-kanak supaya ia sesuai untuk nyanyian dan bertepatan dengan tema yang diajar dan responden berpendapat semua kelas-kelas prasekolah harus dilengkapkan dengan peralatan kaset lagu kanak-kanak, radio pemain kaset, komputer dan carta lirik lagu.

PENDAHULUAN

Lagu kanak-kanak boleh dibahagikan kepada lagu-lagu seperti permainan jari, lagu beraksi, lagu rakyat, lagu permainan, lagu unsur nasihat, lagu ucapan dan lagu serantau. Menyanyikan lirik lagu boleh dilakukan dengan nyanyian secara individu, secara solo, secara berkumpulan ataupun nyanyian dua lapisan suara. Nyanyian dapat memberi respon kepada pelbagai aspek tentang karya atau persembahan muzik vokal seperti konsep muzik iaitu berbentuk irama, melodi, bentuk dan ekspresi. Nyanyian merupakan penggunaan suara, ia juga boleh dijadikan satu alat muzik semula jadi. Dalam pengajaran dan pembelajaran pendidikan prasekolah, pemilihan lagu kebiasaannya bagi memenuhi tema-tema tertentu dalam pengajaran dan pembelajaran. Contohnya apabila menggunakan tema haiwan, lagu-lagu yang berkaitan dengan haiwan biasanya digunakan seperti lagu 'Lompat si katak lompat'. Bagi tema tumbuh-tumbuhan pula, lagu-lagu seperti 'Ku tanam pokok bunga', boleh digunakan kerana bunga merupakan jenis tumbuh-

tumbuhan. Bagi pengajaran konsep dalam pengajaran nombor juga boleh menggunakan lagu seperti lagu ‘satu-satu saya sayang ibu’ dan berbagai-bagai lagi kanak-kanak yang berkaitan dengan nombor.

Peranan lagu dalam pengajaran dan pembelajaran menunjukkan bahawa penggunaan lagu adalah media atau alat bantu pembelajaran yang sangat berkesan bagi kanak-kanak prasekolah. Webb (1995) dalam *Accelerate Learning With Music*, menyatakan pembelajaran akan lebih berjaya jika strategi pengajaran guru menggunakan muzik. Menurut Webb, muzik menjadikan pembelajaran lebih mudah disamping boleh meransang persekitaran. Selain daripada itu, kanak-kanak akan dapat mempelajari sesuatu konsep dengan lebih konkret dan meningkatkan daya kreatif mereka melalui penggunaan muzik. Hal ini dapat dibuktikan melalui kajian yang dijalankan oleh Hoskins pada tahun 1988 (dalam Weinberger, 1996). Hasil kajian menunjukkan markah dalam ujian perbendaharaan kata dan bahasa oleh kanak-kanak yang mengalami perkembangan terbantut telah meningkat dalam tempoh sepuluh minggu selepas menjalankan aktiviti muzikal termasuk menyanyikan lagu.

Selain daripada itu, hubungan antara bahasa, pertuturan dan nyanyian juga, tidak dapat dinafikan memberi kesan yang positif kerana kanak-kanak dapat menambahkan perbendaharaan kata dan dapat memahami setiap perkataan baru yang mereka pelajari apabila mereka mempelajari lagu baru (Campbell, & Scott-Kassner, 1995). Aktiviti seperti mengulang-ulang sambil menyanyikan lirik rangkap lagu yang betul dari segi hukum tatabahasa pula akan dapat membantu kanak-kanak menggunakan bahasa dengan tatabahasa yang betul (Krogh, 1995).

Latar Belakang Kajian

Terdapat beberapa kajian yang telah dijalankan untuk melihat sejauh mana susahnya proses untuk kanak-kanak belajar menyanyi. Hasil kajian menunjukkan pada awal proses mempelajari sesuatu lagu kanak-kanak lebih memfokuskan lirik lagu (Welch, 1997). Kanak-kanak didapati berusaha dengan gigih untuk cuba menghafal lirik lagu yang diberikan kepadanya. Selepas itu kanak-kanak akan beralih pula kepada usaha untuk mengingati irama lagu tersebut. Kajian tersebut menunjukkan dalam usaha kanak-kanak menguasai lagu baru, mereka terlebih dahulu perlu menguasai lirik lagu yang terdiri daripada perkataan-perkataan atau frasa-frasa.

Satu kajian yang dijalankan oleh Davies (1992), menunjukkan adanya ciri-ciri yang begitu signifikan dalam lagu-lagu yang dinyanyikan oleh kanak-kanak berusia 5 tahun hingga 7 tahun. Apabila kanak-kanak menyanyi, mereka terdedah kepada penggunaan perkataan, frasa dan pengulangan. Kanak-kanak juga melakukan lagu-lagu berstruktur 4 frasa yang biasanya terdapat dalam lagu kanak-kanak. Nyanyian mereka juga kerap berulang dan mengalami pengubahsuaihan. Aktiviti seperti ini akan menambahkan perbendaharaan kata dan memberi kemahiran menyebut perkataan kepada kanak-kanak.

Menurut Elster (1994) lagi kanak-kanak boleh melibatkan diri secara aktif dan seronok memperoleh pengalaman membaca lebih awal untuk mendapat pengalaman membaca sendiri. Kanak-kanak boleh menyanyikan lirik lagu-lagu yang mereka suka. Menghubungkan lirik-lirik lagu dengan gambar dan tulisan akan memberi kesan yang baik untuk mendapatkan kemahiran bertutur, membaca dan menyanyi dalam kalangan kanak-kanak.

Kesimpulan kepada beberapa dapatan kajian mengenai lirik lagu kanak-kanak terhadap pendidikan kanak-kanak menunjukkan penggunaan lirik lagu kanak-kanak mempunyai kepentingannya yang tersendiri. Bagaimana pun lirik lagu kanak-kanak tersebut mestilah sesuai dalam pendidikan prasekolah. Kajian ini ingin melihat pandangan guru prasekolah dan guru pelatih opsyen prasekolah terhadap lirik lagu kanak-kanak dalam pendidikan prasekolah.

PERSOALAN KAJIAN

1. Adakah lirik lagu perlu diteliti dan disesuaikan dengan pengajaran dan pembelajaran kanak-kanak prasekolah?
2. Adakah kanak-kanak prasekolah perlu memahami lirik lagu yang mereka nyanyikan?
3. Adakah menyanyikan lirik lagu sesuai sebagai ransangan pengajaran dan pembelajaran kanak-kanak prasekolah?
4. Adakah guru prasekolah bersedia mengubah suai lirik lagu mengikut kesesuaian tema dan sesuai untuk dinyanyikan oleh kanak-kanak?
5. Adakah menyanyikan lirik lagu dapat mengukuhkan kefahaman kanak-kanak mengenai isi pelajaran yang disampaikan?
6. Adakah guru prasekolah sangat memerlukan koleksi lagu kanak-kanak dan peralatannya dalam bilik darjah prasekolah?

OBJEKTIF KAJIAN

1. Mengenal pasti adakah lirik lagu perlu diteliti dan disesuaikan dengan pengajaran dan pembelajaran kanak-kanak prasekolah.
2. Menentukan adakah kanak-kanak prasekolah perlu memahami lirik lagu yang mereka nyanyikan.
3. Mengenal pasti adakah menyanyikan lirik lagu hanya sesuai sebagai ransangan pengajaran dan pembelajaran dalam bilik darjah prasekolah.
4. Mengenal pasti adakah guru prasekolah bersedia mengubah suai lirik lagu mengikut kesesuaian tema dan sesuai untuk dinyanyikan oleh kanak-kanak
5. Mengenal pasti adakah menyanyikan lirik lagu dapat mengukuhkan kefahaman kanak-kanak mengenai isi pelajaran yang disampaikan.
6. Mengenal pasti adakah guru prasekolah sangat memerlukan koleksi lagu kanak-kanak dan peralatannya dalam bilik darjah prasekolah.

BATASAN KAJIAN

Kajian ini adalah bertujuan bagi mengkaji pandangan guru prasekolah yang telah terlatih dan berpengalaman, dan guru pelatih pengkhususan prasekolah ambilan Januari 2012 IPG Kampus Kent terhadap pemilihan lirik lagu kanak-kanak dalam pendidikan prasekolah.

KEPENTINGAN KAJIAN

Hasil kajian ini mempunyai beberapa kepentingan berpandukan dapatan kajian yang boleh digunakan oleh semua guru prasekolah untuk merancang penambahbaikan pemilihan lirik lagu kanak-kanak dalam pendidikan prasekolah.

TINJAUAN LITERATUR

Menyanyikan lirik lagu merupakan salah satu aktiviti dalam bidang muzik yang sangat digemari oleh semua kanak-kanak. Pernyataan tersebut menyebabkan ia telah diletakkan sebagai satu daripada elemen kecerdasan dalam diri kanak-kanak. Menurut Gardner, (Gardner, 1983) muzik dan nyanyian memainkan peranan positif dalam proses pendidikan khususnya di peringkat prasekolah. Kajian-kajian oleh Draper dan Gayle (1986), Scot (1992) tentang hubungan muzik dan nyanyian dalam perkembangan kanak-kanak telah membuktikan kepada kita bahawa muzik memainkan peranan penting dalam perkembangan kemahiran-kemahiran; kognitif, fizikal dan sosial kanak-kanak.

Cambell dan Kassner (1995) juga berpendapat bahawa muzik memang layak dijadikan inti penting dalam kurikulum prasekolah dan sekolah rendah. Persamaan pendapat tersebut adalah kerana muzik mempunyai hubungan yang begitu rapat dengan perkembangan dan pertumbuhan kanak-kanak.

Hubungan antara bahasa, pertuturan dan menyanyikan lirik lagu tidak dapat dinafikan kepentingannya, kerana kanak-kanak dapat menambahkan perbendaharaan kata dan dapat memahami setiap perkataan baru yang mereka pelajari apabila mereka mempelajari lagu baru (Campbell, & Scott-Kassner, 1995). Selain daripada itu, apabila kanak-kanak mengulang-ulang menyanyi rangkap lagu yang betul dari segi hukum tatabahasa pula, ia akan dapat membantu kanak-kanak menggunakan bahasa dengan tatabahasa yang betul pada masa akan datang (Krogh, 1995).

Selain itu, buku nyanyian yang bergambar juga dapat membantu perkembangan bahasa kanak-kanak. Menurut Aelster (1994), apabila kanak-kanak terlibat dalam aktiviti membaca secara lantang atau menyanyi secara lantang dengan menggunakan buku nyanyian bergambar, mereka sebenarnya melibatkan diri dengan keaslian dan pengalaman literasi secara menyeluruh daripada hanya memfokuskan kepada pengajaran membaca semata-mata. Digambarkan dalam kajian ini, Wendell seorang kanak-kanak di Gred 1, sedang berusaha untuk belajar membaca dan memilih sebuah buku nyanyian

yang bergambar. Buku nyanyian bergambar yang dipilih oleh Wendell ialah buku yang mengandungi nyanyian Dolly Praton bertajuk “*Coat of Many Colors*”. Menurut Wendell, lagu tersebut sering didengar apabila menaiki trak kilik ayahnya. Seminggu kemudian kanak-kanak itu telah boleh membaca lantang buku pertama yang dibacanya dan berkongsi pita rakaman lagu dengan rakan-rakan dalam kelasnya.

Kajian-kajian Berkaitan

Di luar negara beberapa kajian telah melihat hubung kait di antara muzik dan nyanyian dengan bidang-bidang pembelajaran. Hasil-hasil kajian yang dipaparkan dalam bahagian ini adalah berhubungan kesan nyanyian lagu dan muzik terhadap daya ingatan, kemahiran membaca, pencapaian matematik dan muzik sebagai kaedah berkesan secara keseluruhan.

Dalam kajian yang dijalankan oleh Foster et. Al (1999) yang bertajuk *An Analysis Content Delivery System Using Speaking Voice, Speaking With Repetition Voice Chanting Voice and Singing Voice*, daya ingatan murid-murid prasekolah terhadap isi pelajaran berhubung sistem solar telah diuji, sebanyak 16 buah tadika telah dipilih sebagai sampel di mana guru-guru menyampaikan pelajaran dengan cara yang dicadangkan iaitu pertuturan biasa, pertuturan berulang, suara berirama dan kaedah nyanyian. Murid-murid telah diberikan ujian pra sebelum diberikan intervensi yang dinyatakan selama 20 hari. Selepas itu ujian pos telah dijalankan. Dapatkan menunjukkan pencapaian kumpulan yang diajar dengan menggunakan *chanting voice* dan *singing voice* mengatasi kumpulan lain. Ini membuktikan bahawa elemen menyanyikan lagu dan muzik telah membantu kanak-kanak mengingat fakta-fakta yang telah disampaikan.

Hicks (1987) dalam kajiannya bertajuk *The Relationship between an Oral Rhythmic Style of Communication (Rap Music) and Learning in Urban Preschool* telah meninjau keberkesanan penggunaan lagu “Rap” sebagai kaedah pengajaran untuk kanak-kanak prasekolah luar bandar. Sampel seramai 40 orang murid prasekolah keturunan Afrika dan Hispanik. Mereka dipecahkan kepada dua kumpulan iaitu kumpulan eksperimen dan kumpulan kawalan. Setelah Ujian Pos dijalankan, dapatkan menunjukkan kumpulan eksperimen menperolehi lebih banyak maklumat daripada kumpulan yang satu lagi.

Fitzgerald (1994) dari National Louis University dalam tesis sarjananya bertajuk *A Musical Approach for teaching English Reading To Limited English Speakers* telah menggunakan pendekatan muzik untuk mengajar bacaan kepada sekumpulan murid minoriti. Murid-murid tersebut seramai 23 orang berbangsa Sepanyol. Kumpulan ini lemah berbahasa Inggeris dan lebih banyak menggunakan bahasa Sepanyol dalam bilik darjah. Murid-murid tersebut telah disediakan aktiviti menyanyikan lagu-lagu berbahasa Inggeris dan Sepanyol setiap hari. Walaupun mereka tidak mahir berbahasa Inggeris tetapi mereka suka kepada muzik dan iramanya tersebut sehingga mereka menari mengikut iramanya. Latihan tersebut didapati berkesan di mana ia telah meningkatkan kemahiran literasi murid, mengurangkan kegagapan semasa bertutur dan murid banyak melibatkan diri dalam aktiviti kelas.

Lagu Kanak-kanak

Bidang nyanyian banyak memberi kelebihan dalam aktiviti pengajaran dan pembelajaran antara kelebihannya ialah memberi penegasan kepada aspek postur, pendengaran, penumpuan, sebutan, pernafasan dan teknik pengeluaran suara. Amalan nilai-nilai murni yang berkaitan dengan disiplin diri dan kerjasama juga boleh diserapkan melalui lagu dan nyanyian. Penerapan nilai-nilai murni contohnya boleh dipupuk melalui lirik lagu terutama melalui lagu yang berunsur patriotik dan berunsur budaya tanah air masyarakat Malaysia.

Ramai mengetahui bahawa apabila kanak-kanak terlibat di dalam nyanyian dan lagu, lebih banyak bahagian otak mereka sedang diaktifkan berbanding dengan alat rangsangan lain. Kajian-kajian penyelidikan menggambarkan nyanyian dan lagu memberi pelbagai cara yang boleh membantu kanak-kanak belajar. Kajian-kajian ini telah menunjukkan bahawa menggunakan nyanyian dan lagu untuk mengajar kandungan sebenarnya boleh meningkatkan prestasi akademik. Kajian juga menunjukkan bahawa belajar membaca boleh dipertingkatkan melalui nyanyian dan lagu kerana muzik boleh memberi motivasi kanak-kanak untuk melibatkan diri.

METODOLOGI KAJIAN

Metodologi kajian ini menjelaskan bentuk rangka kerja untuk menjalankan sesuatu kajian. Metodologi kajian merupakan bahagian penting yang digunakan untuk memastikan kajian yang dijalankan menggunakan kaedah dan prosedur yang betul. Selain itu metodologi kajian juga boleh digunakan untuk memastikan tujuan kajian dapat diperolehi berdasarkan data yang sah dan dipercayai. (Mohd. Najib, 1999).

Perkara-perkara yang terdapat pada bahagian ini adalah bagaimana menjalankan kaedah pengumpulan data dan penganalisisan data. Pada bahagian ini memaparkan reka bentuk kajian, populasi dan sampel, instrumen kajian, pengumpulan data, penganalisisan data dan kesimpulan.

Reka Bentuk Kajian

Sabitha (2005) menyatakan reka bentuk kajian merupakan satu rangka tentang perkara-perkara yang berkaitan dengan persampelan, pengukuran dan analisis data. Reka bentuk juga merupakan kaedah bagi membolehkan maklumat diperolehi untuk menjawab masalah kajian yang dibina. Reka bentuk kajian adalah sebagai keseluruhan rangka kerja penyelidikan bagi menjawab dan mencapai objektif kajian. Reka bentuk kajian ini merupakan reka bentuk kuantitatif deskriptif. Pengkaji memilih penyelidikan deskriptif kerana ia merupakan satu jenis penyelidikan yang bertujuan untuk menerangkan keadaan yang sedang berlaku (Mohd. Majid Konting, 1994; Wiersma, 1995).

Populasi dan Sampel

Menurut Gay dan Airasian (2003) mendefinisikan “Populasi adalah kumpulan pengkaji, iaitu kumpulan kepada siapa hasil kajian akan digeneralisasikan”. Sampel kajian ialah responden-responden kajian yang dipilih mewakili sesuatu populasi. Dalam kajian ini pengkaji menggunakan 25 orang guru prasekolah terlatih dan 19 orang guru pelatih pengkhususan prasekolah ambilan Januari 2012 sebagai sampel. Kaedah yang diguna ialah kaedah kuantitatif dengan menggunakan soal selidik bagi mendapatkan data daripada responden berkenaan.

Instrumen Kajian

Instrumen kajian digunakan ialah soal selidik yang merangkumi 18 item soalan bagi mendapatkan data bagi menjawab persoalan kajian dan objektif kajian ini. Soal selidik ini diubah suai daripada soal selidik yang digunakan dalam kajian Zarina Jusoh (2009) bertajuk Lirik Lagu Kanak-Kanak Dan Kepentingannya Dalam Pendidikan Prasekolah Dari Persepsi Guru di Daerah Pasir Putih. Bagi memastikan persoalan kajian dan objektif kajian dapat dijawab maka 18 item dalam instrumen kajian telah dikategorikan bagi mewakili 6 konstruk seperti berikut;-

Jadual 1: Konstruk

KONSTRUK	ITEM
Lirik lagu diteliti terlebih dahulu	S1, S2 dan S3
Lirik lagu perlu difahami oleh kanak-kanak	S4,S5 dan S6
Lirik lagu sebagai rangsangan pengajaran dan pembelajaran	S9, S12 dan S14
Lirik lagu perlu diubah suai supaya menepati tema dan sesuai	S10, S16 dan S7
Lirik lagu boleh mengukuhkan kefahaman dan isi pengajaran	S8,S11 dan S13
Koleksi dan peralatan lagu kanak-kanak sangat diperlukan	S15,S17 dan S18

Soal selidik yang diubah suai daripada soal selidik yang telah digunakan oleh Zarina Jusoh (2009) bertajuk Lirik Lagu Kanak-Kanak Dan Kepentingannya Dalam Pendidikan Prasekolah Dari Persepsi Guru di Daerah Pasir Putih. Kajian rintis menunjukkan bahawa hasil indeks Alpha adalah 0.784. Menurut Mohd Najib (1999), soal selidik mempunyai indeks kebolehpercayaan dan kesahan lebih 0.7 adalah boleh digunakan sebagai alat ukur sesuatu kajian. Ini menunjukkan soal selidik ini boleh digunakan. Soal selidik mengandungi 18 item soalan yang menggunakan maklumbalas skala Likert, 5 mata seperti berikut;

Jadual 2: Skala Likert 5 mata

Sangat Tidak Setuju	1
Tidak Setuju	2
Kurang Setuju	3
Setuju	4
Sangat Setuju	5

Pengumpulan Data

Terdapat dua kaedah utama untuk mengumpul maklumat mengenai situasi, orang, masalah atau fenomena (Ranjit, 2005). Oleh kerana pengumpulan data adalah meluas, maka Ranjit (2005) membahagikan kaedah tersebut kepada dua bahagian, iaitu data sekunder dan data primer. Data sekunder adalah diperolehi daripada sumber sekunder seperti dokumen berupa buku, jurnal, artikel, rekod peribadi dan sejarah responden. Berbeza dengan data sekunder, data primer diperolehi daripada sumber primer yang merupakan pemerolehan data yang lebih terperinci dan berfokus seperti menggunakan instrumen pemerhatian, temu bual dan soal selidik.

Berdasarkan kepada kaedah pengumpulan data yang dikemukakan oleh Ranjit (2005), dalam kajian ini penyelidik menggunakan kaedah pengumpulan data daripada sumber primer sebagai cara utama dalam memperolehi data kajian. Setiap instrumen yang digunakan bagi mengumpul data adalah bertujuan untuk menjawab persoalan kajian ini.

Penganalisisan Data

Data mentah yang dikumpulkan hasil daripada soal selidik dianalisis menggunakan program SPSS 17.0 untuk mencari min dan peratusan bagi menjawab persoalan kajian.

Jadual 3: Analisis Pengelasan Skor Min.

1.00 hingga 2.33	Rendah
2.34 hingga 2.67	Sederhana
2.68 hingga 5.00	Tinggi

(Sumber: Jawatankuasa Pembangunan Diri Pelajar, UTM (1999/2000)

DAPATAN KAJIAN

Dapatan kajian adalah bagi menjawab semua persoalan kajian yang telah dikemukakan dalam kajian ini.

Jadual 5: Jantina

Item	Ferkuansi	Peratus
Lelaki	15	34.1
Perempuan	29	65.9
Jumlah	44	100

Jadual 5 menunjukkan dapatan mengenai demografi responden yang menunjukkan bilangan guru prasekolah dan guru pelatih prasekolah perempuan lebih ramai iaitu 29 orang berbanding dengan bilangan lelaki iaitu 15 orang.

Jadual 6: Tahap Pendidikan Responden

Item	Ferkuansi	Peratus
Ijazah	6	13.6
Diploma	16	36.3
Sijil	3	6.8
Sedang latihan	19	43.1
Jumlah	44	100

Jadual 6 mengenai tahap pendidikan guru prasekolah dan bakal guru prasekolah menunjukkan bahawa hanya ada 6.8 peratus orang sahaja daripada guru prasekolah yang masih memegang tahap pendidikan di peringkat sijil sementara 36.3 peratus lagi pemegang diploma dan 13.6 peratus orang guru terlatih telahpun memiliki ijazah. Jika bakal guru yang seramai 19 (43.1 peratus) itu menjadi guru prasekolah nanti, menunjukkan bahawa bilangan guru yang memegang ijazah akan bertambah iaitu 56.7 peratus.

Jadual 3: Pengalaman Mengajar

Item	Ferkuansi	Peratus
Kurang 1th	2	4.4
1 - 5th	8	17.8
Sijil	10	22.2
Sedang latihan	19	42.2
10 th ke atas	5	11.1
Jumlah	44	100

Jadual 7 adalah mengenai pengalaman mengajar guru prasekolah, dapatan menunjukkan bahawa 17.8 peratus orang guru prasekolah telah bertugas lebih dari 5 tahun dan 22.2 peratus, 4.4 peratus perl lagi telah bertugas sebagai guru prasekolah melebihi 10 tahun.

Jadual 8: Kategori Prasekolah

Item	Ferkuansi	Peratus
Lebih 5th	16	34.4
Kurang 5th	9	20.5
Sedang latihan	19	43.2
Jumlah	44	100

Jadual 8 mengenai kategori prasekolah tempat bertugas di mana 34 peratus menunjukkan bahawa prasekolah tersebut telah beroperasi lebih daripada 5 tahun dan 20 peratus lagi merupakan prasekolah baru iaitu kurang daripada 5 tahun.

Jadual 9: Lirik diteliti terlebih dahulu

Item	Minima	Maksima	Min
S1	3.00	5.00	4.52
S2	4.00	5.00	4.56
S3	3.00	5.00	4.63
Jumlah	44		4.57

Jadual 9 adalah untuk menjawab persoalan kajian 1 iaitu adakah lirik lagu perlu diteliti dan disesuaikan dengan pengajaran dan pembelajaran kanak-kanak prasekolah. Dapatkan menunjukkan min yang tinggi iaitu 4.5 ke atas, ini menunjukkan bahawa responden meneliti kandungan dan tema lirik lagu sebelum mengajar kepada kanak-kanak. Responden juga setuju menyatakan bahawa hanya lagu-lagu yang mempunyai lirik lagu yang sesuai sahaja akan diajar kepada kanak-kanak prasekolah. Responden berpendapat bahawa lirik lagu memainkan peranan yang sangat penting dalam sesebuah lagu kanak-kanak.

Jadual 10: Lirik perlu difahami oleh kanak-kanak

Item	Minima	Maksima	Min
S1	2.00	5.00	4.00
S2	3.00	5.00	4.20
S3	4.00	5.00	4.70
Jumlah	44		4.30

Jadual 10 adalah untuk menjawab persoalan 2 kajian iaitu adakah kanak-kanak prasekolah perlu memahami lirik lagu yang mereka nyanyikan. Dapatkan menunjukkan bahawa, min keseluruhan 4.3 menunjukkan bahawa responden bersetuju bahawa kanak-kanak perlu memahami maksud lirik lagu yang mereka nyanyikan. Walau bagaimanapun ada juga responden yang menyatakan bahawa lirik lagu tidak perlu mengandungi apa-apa yang berkaitan dengan pengajaran.

Jadual 11: Lirik Lagu Sebagai Ransangan Pengajaran dan Pembelajaran

Item	Minima	Maksima	Min
S1	3.00	5.00	4.18
S2	3.00	5.00	4.56
S3	3.00	5.00	4.70
Jumlah	44		4.50

Jadual 11 merupakan dapatan mengenai persoalan mengenai adakah menyanyikan lirik lagu hanya sesuai sebagai ransangan kepada kanak-kanak prasekolah. Dapatan menunjukkan responden bersetuju iaitu min keseluruhan 4.50, ini menunjukkan menyanyikan lirik lagu sesuai sebagai ransangan dalam aktiviti pengajaran dan pembelajaran seperti sebelum memulakan pengajaran.

Jadual 12: Lirik diubahsuai supaya sesuai dengan tema dan sesuai dinyanyikan oleh kanak-kanak

Item	Minima	Maksima	Min
S1	3.00	5.00	4.30
S2	3.00	5.00	4.56
S3	3.00	5.00	4.63
Jumlah	44		4.53

Jadual 12 adalah untuk menjawab persoalan kajian adakah guru prasekolah bersedia mengubahsuai lirik lagu mengikut kesesuaian tema dan sesuai untuk kanak-kanak. Dapatan menunjukkan min keseluruhan 4.53, ini menunjukkan responden akan berusaha mengubahsuai lirik lagu kanak-kanak supaya ia sesuai untuk nyanyian dan bertepatan dengan tema yang diajar.

Jadual 13: Lirik Lagu Boleh Mengukuhkan Kefahaman dan Isi Pelajaran

Item	Minima	Maksima	Min
S1	1.00	5.00	4.06
S2	3.00	5.00	4.18
S3	3.00	5.00	4.40
Jumlah	44		4.21

Jadual 13 adalah untuk menjawab persoalan kajian adakah menyanyikan lirik lagu dapat mengukuhkan kefahaman kanak-kanak mengenai isi pelajaran yang disampaikan. Dapatan menunjukkan min keseluruhan masih lagi melepas 4 iaitu 4.21 ini bermakna responden berpendapat bahawa menyanyikan lirik lagu boleh mengukuhkan isi pelajaran yang disampaikan.

Jadual 14: Koleksi dan Peralatan Lagu Kanak-Kanak Sangat diperlukan Dalam Pendidikan Prasekolah

Item	Minima	Maksima	Min
S1	1.00	5.00	4.52
S2	3.00	5.00	4.72
S3	4.00	5.00	4.79
Jumlah	44		4.21

Jadual 14 adalah untuk menjawab persoalan adakah guru prasekolah sangat memerlukan koleksi lagu kanak-kanak dan peralatannya dalam bilik darjah prasekolah. Dapatkan menunjukkan keseluruhan min tahap tinggi iaitu 4.66. Responden berpendapat semua kelas-kelas prasekolah harus dilengkapkan dengan peralatan kaset lagu kanak-kanak, radio pemain kaset, komputer dan carta lirik lagu. Responden juga memerlukan maklumat untuk membeli dan memperolehi rakaman lagu kanak-kanak prasekolah.

RUMUSAN DAN PERBINCANGAN

Bab ini membincangkan dapatan daripada analisis data berdasarkan objektif dan persoalan kajian. Jadual 1 hingga Jadual 4 adalah dapatan mengenai demografi responden. Jadual 1 menunjukkan fenomena pendidik dalam bilik darjah prasekolah kebanyakannya terdiri daripada golongan perempuan. Walau bagaimanapun dalam dapatan kajian ini menunjukkan bahawa bilangan pendidikan termasuk guru pelatih lelaki telah mencecah 15 orang daripada 44 orang responden yang dipilih secara random. Ini merupakan satu petanda yang baik di mana golongan lelaki juga sudah menunjukkan minat menjadi guru untuk kanak-kanak prasekolah. Dapatkan mengenai tahap pendidikan guru prasekolah pula bagi yang telah terlatih menunjukkan 13.6 peratus dan jika dicampur dengan guru pelatih pula yang bakal berijazah nanti ia akan memberi impak yang besar terhadap status pendidikan guru prasekolah. Ia merupakan petanda yang baik terhadap perkembangan pendidikan awal kanak-kanak, yang terdiri daripada guru-guru yang berijazah, dan tentunya mempunyai kekuatan ilmu pengetahuan dan kemahiran . Pada era ini Kementerian Pelajaran sudah mula mengorak langkah setanding dengan negara-negara maju untuk memberi pendidikan yang terbaik kepada awal kanak-kanak. Pemegang sijil hanya 3 peratus sahaja daripada 25 orang guru terlatih. Dari segi pengalaman dan kategori prasekolah juga menunjukkan banyak perubahan, kerana ramai guru telah mempunyai pengalaman mengajar lebih daripada 5 tahun.

Berdasarkan dapatan pendapat responden mengenai, adakah lirik lagu perlu diteliti terlebih dahulu sebelum dinyanyikan oleh kanak-kanak dan dapatan adakah lirik lagu perlu difahami oleh kanak-kanak mempunyai kaitan yang rapat. Dapatkan kedua-dua konstruk ini menunjukkan guru-guru prasekolah sangat peka terhadap penelitian kandungan lirik terlebih dahulu, kerana mereka juga menyedari bahawa kanak-kanak mesti faham lirik lagu sebelum mereka menyanyikannya. Ia amat bersesuaian dengan dapatan kajian yang dibuat oleh Welch (1997), yang menyatakan bahawa kanak-

kanak didapati berusaha dengan gigih untuk cuba menghafal lirik lagu yang diberikan kepadanya. Selepas itu kanak-kanak akan beralih pula kepada usaha untuk mengingati irama lagu tersebut. Kajian tersebut menunjukkan dalam usaha kanak-kanak menguasai lagu baru mereka perlu terlebih dahulu perlu menguasai lirik lagu yang terdiri daripada perkataan-perkataan atau frasa-frasa. Oleh yang demikian, menjadi tanggungjawab guru untuk meneliti terlebih dahulu lirik lagu yang hendak diajar sebelum dinyanyikan oleh kanak-kanak.

Perbincangan seterusnya adalah mengenai dapatan adakah menyanyikan lirik lagu, boleh dijadikan sebagai ransangan pengajaran dan pembelajaran, juga menunjukkan skor yang tinggi iaitu 4.50. Webb (1995) dalam *Accelerate Learning With Music*, menyatakan bahawa pembelajaran akan lebih berjaya jika strategi pengajaran guru menggunakan muzik. Menurut Webb lagi, muzik menjadikan pembelajaran lebih mudah di samping boleh meransang persekitaran pembelajaran. Kanak-kanak akan dapat mempelajari sesuatu konsep dengan lebih konkret dan meningkatkan daya kreatif. Oleh yang demikian penyelidik mencadangkan penggunaan lirik lagu kanak-kanak sebagai bahan ransangan semasa mengajar merupakan salah satu yang perlu diketengahkan di negara kita. Di negara barat ia telahpun digunakan secara meluas dan berdasarkan dapatan kajian telah mengemukakan bahawa aktiviti muzik seperti menyanyi lagu memberi kesan yang positif dalam pengajaran dan pembelajaran kanak-kanak prasekolah. Kajian Isabell dan Raines (2007) mengemukakan dapatan bahawa melalui muzik, kanak-kanak dapat diransang. Pada hakikatnya, kanak-kanak juga bertindak balas kepada muzik apabila persekitaran mereka disesuaikan dengan minat mereka.

Dapatan seterusnya merujuk kepada Jadual 9, bagi menjawab persoalan adakah guru prasekolah bersedia mengubah suai lirik lagu mengikut kesesuaian tema dan sesuai untuk kanak-kanak. Dapatan menunjukkan min keseluruhan juga pada tahap tinggi iaitu 4.53, ini menunjukkan responden akan berusaha mengubah suai lirik lagu kanak-kanak supaya ia sesuai untuk nyanyian dan bertepatan dengan tema yang diajar. Dapatan ini juga sama dengan dapatan Zarinah Jusoh (2009) yang mengemukakan bahawa lagu-lagu yang digunakan perlu mempunyai lirik yang sesuai dengan tahap kanak-kanak iaitu mengandungi lirik yang sedikit, berulang-ulang dan ada kaitan dengan pengalaman kanak-kanak. Lagu-lagu yang digunakan sebagai bahan pengajaran dan pembelajaran haruslah mengandungi unsur-unsur nilai seperti nilai murni, ketuhanan, kognitif, sosio emosi dan psikomotor serta semestinya lagu tersebut liriknya adalah bertepatan dengan tema pelajaran.

Perbincangan mengenai dapatan berdasarkan Jadual 10 adalah untuk menjawab persoalan kajian adakah menyanyikan lirik lagu dapat mengukuhkan kefahaman kanak-kanak mengenai isi pelajaran yang disampaikan. Dapatan menunjukkan min keseluruhan masih lagi mele过asi 4 iaitu 4.21 dan pada tahap tinggi. Dapatan ini menunjukkan bahawa responden yakin bahawa aktiviti menyanyikan lirik lagu boleh mengukuhkan kefahaman kanak-kanak mengenai isi pelajaran yang disampaikan. Dapatan ini selari dengan dapatan Seefedt (1980) melihat muzik sebagai alat untuk

memperkuuh kurikulum secara keseluruhan dan menyumbang kepada kemahiran, konsep dan ilmu pengetahuan. Seefedtf (1980) menyenaraikan peranan lagu dalam pendidikan prasekolah seperti berikut; melalui aktiviti menyanyikan lagu kanak-kanak dapat melatih daya pendengaran dan meningkatkan daya ingatan, muzik membantu ke arah pembentukan konsep. Ini tercapai menerusi aktiviti nyanyian dan bermain alat muzik. Melalui lirik lagu pula, akan dapat memperkembangkan penggunaan bahasa. Kanak-kanak mempelajari perkataan-perkataan baru dengan penyebutan dan pengertian yang betul. Melalui aktiviti nyanyian dan bermain alat muzik akan memperkembangkan kemahiran kanak-kanak dalam interaksi sosial, membantu kefahaman terhadap konsep-konsep dalam sains, matematik dan lain-lain bidang pendidikan. Nyanyian juga membina daya kreatif dan mengenal diri sendiri dan orang lain.

Perbincangan mengenai Jadual 11 adalah untuk menjawab persoalan adakah guru prasekolah sangat memerlukan koleksi lagu kanak-kanak dan peralatannya dalam bilik darjah prasekolah. Dapatan menunjukkan keseluruhan min tahap tinggi iaitu 4.66. Dapatan ini berkait rapat dengan keberkesaan proses pengajaran dan pembelajaran menggunakan alat bantu mengajar atau rangsangan pembelajaran. Kita sedia maklum bahawa pemangkin kepada keberkesaan pelaksanaan kurikulum ini terletak juga kepada pemilihan rangsangan dan alat bantu yang biasanya berkait rapat dengan kesungguhan melaksanakannya, mood, keberkesanaan kaedah seperti kaedah bermain termasuklah kualiti keselamatan. Pengisian kepada pembangunan minda kanak-kanak perlu memastikan supaya mereka boleh menggunakan minda mereka sebaik-baiknya. Oleh kerana kanak-kanak biasanya tidak dapat memberi penumpuan pengajaran secara maksima maka satu rangsangan yang bertepatan perlulah disediakan kepada mereka di bilik darjah prasekolah.

Sebagai pelaksana kurikulum menjadi tanggungjawab untuk memastikan penyediaan satu rangsangan dan alat bantu yang memenuhi kehendak psikologi, sosial dan keperluan pengetahuan kanak-kanak tersebut. Kepentingan Bahan Bantu Mengajar (BBM) di dalam Pengajaran dan Pembelajaran, mengikut Charles F. Hoban, James D. Finn dan Edgar Dale (1964 : 65) bolehlah dirumuskan seperti; Bahan Bantu Mengajar ini menyediakan satu asas yang kuat untuk sesuatu konsep, sebagai daya penarik penting kepada seseorang pelajar, dapat menghasilkan pembelajaran yang lebih kekal, memberi pengalaman sebenar yang boleh merangsangkan aktiviti sendiri di kalangan pelajar. Boleh memberi pengalaman baru dan menjadikan pembelajaran lebih mendalam dan beragam. Pernyataan di atas juga disokong oleh Kamarudin Hj. Husin (1988: 242) merumuskan kepentingan BBM seperti, memberi rangsangan dan minat murid-murid, membekalkan dasar perkembangan pembelajaran dan menjadikan pembelajaran mereka lebih kelak, menyediakan pengalaman baru yang tidak diperolehi dengan mudah oleh cara-cara lain, menjadikan pembelajaran murid-murid lebih mendalam dan beragam, dapat menguatkan kefahaman dan mempercepatkan perkembangan perbendaharaan kata.

RUJUKAN

- Abdul Rasid Jamian & Yahya Othman. (2006). *Ekspektasi Guru dan Pelajar Terhadap Penggunaan Bahan Bantu Mengajar Bahasa Melayu*. Serdang: Universiti Putra Malaysia.
- Abdul Rasid Jamian. (2001). *Pengajaran dan pembelajaran Bahasa Melayu: Masalah dalam kalangan pelajar bukan Melayu*. *Jurnal Bahasa*.
- Abd. Aziz Abd. Talib. (2000). *Pedagogi Bahasa Melayu: Prinsip, Kaedah dan Teknik*. Cheras: Utusan Publications & Distributors Sdn. Bhd.
- Atan Long (1986). *Psikologi Pendidikan*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Atan Long.(1978). *Psikologi Pendidikan*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka
- Asmah bt. Hj. Ahmad, (1989), *Pedagogi I*, Siri Pendidikan Longman, Selangor.
- Abdul Aziz Sharif (1991). *Pemerolehan Bahasa Ibunda - Umum*. *Jurnal Bahasa Moden*, 6. 152-160
- Abdul Rashid Ali (1992). *Penguasaan Bahasa Kanak-kanak: Satu Pemerhatian Kes Awal*. *Jurnal Dewan Bahasa*, Oktober. 942-968
- Abdullah Yusoff & Che Rabiah Mohamed (1995). *Teori Pemelajaran Sosial dan Pemerolehan Bahasa Pertama*. *Jurnal Dewan Bahasa*, Mei. 456-464.
- Antonella Devescovi, Maria Cristina Caselli, Daniela Marchione, Judy Reilly, & Elizabeth Bates. (2003). *A Cross-Linguistic Study of the Relationship between Grammar & Lexical Development. Project in Cognitive and Neural Development*, Center for Research in Language, University of California, San Diego.
- Barbara, D.(1988) *Early Childhood Education* New York: Mac Millan
- Bayless, K.M & Ramsey, M.E (1991) *Music: A Way Of Life for the young Children*, New York
- Campbell, P.S. & Scott-Kassner, C. (1995). *Music in Childhood*. London Prencitive Hall International

- Coata-Giomi, E. (1999). *The effects of three years of piano instructionon Children's cognitive development*. Journal of research in Muzik Education. 47:3, 198-213.
- Chua Soon Bui. (2008). *Kegagalan membaca, menulis atau mengira di kalangan murid Tahun 1 sekolah kebangsaan di Sabah dan Tawau*. Perbahasan Rang Undang-Undang bernama: Suatu Akta untuk meminda Akta Pendidikan 1996.<http://www.sapp.org.my> (versi Bahasa Malaysia).
- Elizabeth A. Andang'o, (2009). *Synchronising pedagogy and musical experiences in early childhood: addressing challenges in preschool music education in Kenya*: Kenyatta University, Nairobi, Kenya.
- Gandini, L. (1998). Educational and caring spaces. In C. Edwards, L. Gandini, & G. Forman (Eds.), *The hundred languages of children: The Reggio Emilia approach--advanced reflections (second edition)* (pp. 161-178). Greenwich, CT: Ablex.
- Halijah Abd. Hamid (1996). *Bagaimana Manusia Memperoleh Bahasa*. Pelita Bahasa, Jun. 37-38. *Jurnal Penyelidikan IPBL, Jilid 7, 2006* Ingram, D. (1989). *First language Acquisition*. Cambridge University Press.
- Kamarudin Yaakob, (2006). *Pelaksanaan Kecerdasan pelbagai dalam pengajaran dan pembelajaran kanak-kanak prasekolah*, UUM
- Kamus Dewan*. (2005). Kuala Lumpur, Malaysia: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Kamarudin Hj. Husin. (2001). *Pedagogi Bahasa (Perkaedahan)*. Subang Jaya: Kumpulan Budi man Sdn. Bhd.
- Mat Nor Hussin, Ab. Rahman Ab. Rashid,(1988) *Alat Bantu Mengajar Dalam Pengajaran Bahasa*, Siri Pendidikan Longman, Selangor, Longman Malaysia Snd.Bhd.
- Mangantar Simanjuntak (1982). *Pemerolehan Bahasa Melayu: Bahagian Fonologi*. *Jurnal Dewan Bahasa*, Ogos/September, 615-625.
- Mangantar Simanjuntak (1990). *Pertumbuhan dan Perkembangan Bahasa Kanak-kanak*. *Jurnal Dewan Bahasa*, September. 692-704.
- Malaguzzi, L. (1998). History, ideas and basic philosophy: An interview with Lella Gandini. In C. Edwards, L. Gandini, & G. Forman (Eds.), *The hundred languages of children: The Reggio Emilia approach— advance reflections (second edition)* (pp. 49-97). Greenwich, CT: Ablex.

Marzukhi Nyak Abdullah (1993). *Teori-teori Pemerolehan Bahasa*. Dewan Bahasa, September. 6.839-846.

McGoven (2000). *Kesan Muzik*: Projek penyelidikan tindakan sarjana. Saint Xavier University

Nik Hassan Basri Nik Ab Kadir. (2005). *Citra KOMSAS*. Tanjung Malim, Perak: Penerbit UPSI

Nik Hassan Basri Nik Ab Kadir. (2005b). *Teori Bahasa: Implikasinya Terhadap Pengajaran Tatabahasa*. Tanjung Malim, Perak: Penerbit UPSI

Nik Hassan Basri Nik Ab Kadir. (2007a). *KOMSAS dan Tatabahasa Melayu Teras Pegangan Guru*. Kuala Lumpur, Malaysia: Icon Region Sdn. Bhd.

Nik Hassan Basri Nik Ab Kadir. (2007b). *KOMSAS Pegangan Teras Keterampilan*. Kuala Lumpur, Malaysia: Icon Region Sdn. Bhd.

Prof. Emeritus Dr. Abdullah Hassan(2006) *Sintaksis*. Kuala Lumpur, Malaysia:PTS Professional.

PPK [Pusat Perkembangan Kurikulum]. (2001a). *Kajian Masa Depan*. Kuala Lumpur: Kementerian Pendidikan Malaysia.

PPK [Pusat Perkembangan Kurikulum]. (2001b). *Kecerdasan Pelbagai*. Kuala Lumpur: Kementerian Pendidikan Malaysia.

PPK [Pusat Perkembangan Kurikulum]. (2001c). *Kemahiran Teknologi Maklumat dan Komunikasi*. Kuala Lumpur: Kementerian Pendidikan Malaysia.

Rahil Mahyuddin, Jami'ah Mohamad, Kasnani Ab. Karim. (2000). *Psikologi Pendidikan II*. Petaling Jaya" Addison Wesley Logman Sdn. Bhd.

Sharifah Alawiah Alsagoff, (1987), *Sosiologi Pendidikan*, Siri Maktab Perguruan, Kuala Lumpur: Heinemann Malaysia Snd. Bhd.

Siti Zaiton Binti Alias(2005). Persepsi Guru KPM dan Swasta Terhadap aktiviti Nyanyian di Prakolah.Universiti Malaya.

Tay, M. G. (2000). *Pemerolehan Bahasa Kanak-kanak dari segi Sintaksis: Satu Analisis*. Jurnal Dewan Bahasa, Februari, 228-241.

Vinovskis M. (2005). *The Birth of Head Start*. University of Chicago Press.

Yahya Othman. (2007). *Bahan Bantu Mengajar Memperkuuh Bahasa Melayu*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka Malaysia.

Zulkifley bin Hamid (1990). Penggunaan Bahasa: Huraian Paradigma Mentalis dan Behaviouris. *Jurnal Dewan Bahasa*. Mei. 326-331.